

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Badania proweniencyjne książki dawnej		9.5.1168	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Filologii Klasycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia klasyczna	forma	stacjonarne
		moduł	wiedza o literaturze, książce i teatrze, cywilizacja śródziemnomorska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maria Michalska; dr Jacek Pokrzywnicki; dr Agnieszka Witczak			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. warsztatowe		30 godzin - uczestnictwo w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		20 godzin - przygotowanie pracy zaliczeniowej.	
zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Liczba godzin			
Ćw. warsztatowe: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- fakultatywny (do wyboru)		- polski w wymiarze 50.00%	
- obowiązkowy		- angielski w wymiarze 50.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)		Zaliczenie na ocenę	
- Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny)		Formy zaliczenia	
- Praca w grupach		wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników	
- Prezentacja multimedialna		Podstawowe kryteria oceny	
- Rozwiązywanie zadań		Student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • aktywnego uczestnictwa w zajęciach – 70%; • prezentacji wyników wykonanej podczas zajęć pracy – 30%. 	
		Zakres ogólny materiału: patrz rubryka sylabusu pt. Treści programowe.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	rozwiązywanie praktycznych problemów pod kierunkiem osoby prowadzącej w trakcie zajęć	praca zaliczeniowa
	Wiedza	
K_W02	+	+
K_W07		+
	Umiejętności	
K_U02		+
K_U08	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K02	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczony kurs wstępny z paleografii lub epigrafiki.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka łacińskiego w podstawowym zakresie.

Cele kształcenia

Cele przedmiotu:

- praktyczne wprowadzenie do badań nad proveniencją książki dawnej, zarówno rękopiśmiennej, jak i drukowanej;
- poznanie lokalnych i ponadregionalnych wczesnonowożytnych kultur wiedzy w kontekście badań nad historią intelektualną;
- integracja wiedzy pozyskanej na zajęciach z historii książki, czytelnictwa czy paleografii w bloku tematycznym "Wiedza o książce".

Treści programowe

Zajęcia dzielą się na teoretyczne i praktyczne - z przewagą działań praktycznych, prowadzonych w obecności kustosa zbiorów dawnych Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej.

1. Część teoretyczna:

- Ogólne informacje dotyczące bibliofilstwa.
- Ogólne zagadnienia dotyczące typów kolekcji (kolekcje książek na jeden temat, kolekcje książek z danej drukarni, kolekcje wielotematyczne).
- Postaci i instytucje gromadzące książki w Gdańsku i na Pomorzu Gdańskim, np. J. Uphagen, G.B. Bonifacio, K.C. Mrongowiusz, B. Keckermann, A. Mundt, W. Schlieff, H. Schwarzwald, Kościół Mariacki, Kościół świętego Jana.

2. Część praktyczna:

- Poszukiwania wybranych woluminów z wybranych kolekcji książek kolekcjonerów gdańskich i donatorów, prywatnych i instytucjonalnych, Biblioteki Rady Miasta Gdańska (Bibliotheca Senatus Gedanensis);
- Badania prowadzące do określenia kształtu kolekcji, wykorzystujące analizę jakościową i ilościową.

Wykaz literatury

Literatura wykorzystywana podczas zajęć (wybór):

- M. Bogucka, Książka jako element kultury masowej w Gdańsku w XVII wieku [w:] Polska w świecie: szkice z dziejów kultury polskiej, Warszawa 1972, s. 267-272.
- Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej, pod red. A. Jankowskiego i A. Klondera, Bydgoszcz 2004.
- H. Dzienis, Znaki własnościowe biblioteki Bartłomieja Schachmanna, „Libri Gedanenses” t. 11/12 (1994), s. 87-98.
- H. Dzienis, Jakob Kabrun i jego księgozbiór, „Libri Gedanenses” 25 (2009), s. 228-245.
- A. Fabiani-Madejska, Jan Bernard Bonifacio markiz Orii Fundator Biblioteki Gdańskiej, Gdańsk 1995.
- Gdański ekslibris XV-XVIII wieku, oprac. A. Kurkowa, Gdańsk 1978.
- A. Gryzio, Księgozbiór Bartłomieja Keckermanna, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 39-40 (2008), s. 225-244.
- A. Grześkowiak-Krwawicz, Gdańsk oświecony. Szkice o kulturze literackiej Gdańska w dobie Oświecenia, Warszawa 1998.
- Historia Gdańska, tom II 1454-1655, pod red. E. Cieślaka, Gdańsk 1982.
- Historia Gdańska, tom III/1: 1655-1793, pod red. E. Cieślaka, Gdańsk 1993.
- Książkowe znaki własnościowe XV-XVIII wiek. Katalog wystawy, Malbork 1998.
- A. Lewczuk, Charakterystyka księgozbioru Mrongowiusza na podstawie inwentarza rękopiśmiennego jego biblioteki, „Mragowskie Studia Humanistyczne” tom 6 (2004/2005), s. 276-287.
- Z. Nowak, Książka w Gdańsku, Gdańsk 1997.
- Z. Nowak, Po starą księgę sięgam ze wzruszeniem. Szkice z dziejów i kultury książki w Prusach Królewskich od XV do XVIII wieku, Gdańsk 2008 (fragmenty).
- E. Piotrowska, Historia Gdańska w zbiorach Jana Uphagena, „W kręgu książki” nr 3 (1985), s. 61-77.
- E. Piotrowska, Jan Uphagen – historyk gdański XVIII wieku i jego księgozbiór. Próba interpretacji inwentarza bibliotecznego, „Roczniki biblioteczne” R. 27, z. 1-2 (1985), s. 193-207.

- K. Reyhamn, Ex-librisy gdańskie, Warszawa 1928.
- Skarby. Z dziejów kolekcjonerstwa sztuki w Polsce od XIII do końca XVIII wieku, Olszanica 2003.
- P. Szafran, Księgozbiory prywatne w siedemnastowiecznym Gdańsku, „Bibliotekarz Gdański” nr specjalny (1975), s. 53-70.
- Terrae Leopoliensis Filius. Terrae Gedanensis Civis, pod red. M. Babnis, M. Pelczar, Gdańsk 2007.
- H. Zins, Ród Ferberów i jego rola w dziejach Gdańska w XV i XVI wieku, Lublin 1951.
- Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi. Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane profesor Barbarze Bieńkowskiej, Warszawa 1993.
- Encyklopedie, słowniki:
 - Encyklopedia Wiedzy o Książce
 - Polski Słownik Biograficzny
 - Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego
 - Słownik pracowników książki polskiej

Kierunkowe efekty uczenia się K_W02; K_W07 K_U02; K_U08 K_K02	Wiedza Student zna: W01 (cf. K_W02) pojęcia takie, jak bibliofilstwo, ekslibris, proveniencja; W02 (cf. K_W07) profil tematyczny opracowywanej w trakcie zajęć kolekcji książkowej; W03 (cf. K_W07) sylwetki ważniejszych bibliofilów związanych z Gdańskiem. Umiejętności Student potrafi: U01 (cf. K_U02) na podstawie spisu pozycji należących do kolekcji scharakteryzować ją; U02 (cf. K_U08) postawić hipotezę odnośnie do proveniencji na podstawie analizy (super)ekslibrisu lub notatek proveniencyjnych i marginaliów w książce; U03 (cf. K_U08) wykorzystywać wiedzę z zakresu paleografii łacińskiej (i neografii gotyckiej) do odczytywania odręcznych zapisków w książce; U04 (cf. K_U08) na podstawie analizy ilościowej i jakościowej księgozbioru wysnuwać wnioski dotyczące między innymi warunków majątkowych właściciela, trendów czytelniczych, stosunków gospodarczych i społecznych. Kompetencje społeczne (postawy) Student ma świadomość: K01 (cf. K_K02) wagi dziedzictwa kultury Gdańska.
Kontakt Maria.Michalska@bg.pan.pl	